

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल, २०१७

कक्षा - शास्त्रितृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - ६

गुणाः - ७०

विषयः - पौरोहित्यम्

Old Course

समयः - ११:०० तः ०२:००

दिनाङ्कः - २२/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - छान्दोग्यब्राह्मणम्

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्यां लिखत । ०८
- (१) परिधत्त धत्त वाससैनां शतायुषीं कृणुत दीर्घमायु ।
शतञ्च जीव शरदः सुवर्चावसूनि चार्ये बिजृजासि जीवन् ॥
- (२) सखा सप्रपदीभव सख्यं ते गमेयम् ।
सख्यं ते मा योषाः सख्यं तेमायोष्टयाः ॥
- (३) ध्रुवा द्यौध्रुवा पृथिवी ध्रुवं विश्वमिदं जगत्
ध्रुवासः पर्वता इसे ध्रुवा स्त्री पतिकुले इयम् ॥
- प्रश्नः - २ सप्रपदीक्रमविधिं यथाशास्त्रं समन्त्रकं विवेचयत । ०८
- अथवा
- यथाशास्त्रं सीमन्ताङ्गभूतानां मन्त्राणां व्याख्यां कुरुत
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) कन्यावस्त्रपरिधानम् (३) लाजाहोमः
(२) प्रजापतिः (४) अश्मारोहणम्
- प्रश्नः - ४ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०५
- (१) सप्तपदीकर्मणि का देवता ?
(२) 'अघोरचक्षुः' इत्युक्ते किं ज्ञायते ?
(३) 'अग्ने व्रतपते' इति मन्त्रेण माणवकः किं करोति ?
(४) 'रयिः' इत्यस्य कोऽर्थः ?
(५) 'राका' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
(६) 'अहुर' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
(७) कः व्रतपतिः ?

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ५ अधोलिखितेषु मन्त्रेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेया । ०८
- (१) सूर्य व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तत्ते प्रब्रवीमि तच्छकेयम् ।
ते नर्ध्यासमिदमहमनृतात् सत्यमुपैमि स्वाहा॥
- (२) नमः पृथिव्यै दंष्ट्राय विश्वभृन्मा ते अन्तेरिषामा
संहतं मा विवधीर्विहतं माऽभि संवधीः॥

- (३) सुश्रवः सुश्रवसं मा कुरु यथा त्वं सुश्रवः सुश्रवा देवेष्वेवम
सुश्रवः सुश्रवा ब्राह्मणेषु भूयासम्॥
- प्रश्नः - ६ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । ०८
- (१) मेखलाबन्धनं मोचनञ्च ।
(२) चूडाकरणसाधनभूताः मन्त्राः।
- प्रश्नः - ७ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) ब्रह्मचार्यस्यसौ (३) भूर्भुवः स्वरोम्
(२) पशुवृद्धिकामः (४) सोमो राजा
- प्रश्नः - ८ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानां शब्दानामर्थं लिखत । ०५
- (१) श्रवः (५) स्योनम्
(२) वैश्वानरः (६) शम्
(३) रायस्पोषः (७) जातवेदः
(४) वीड्वः

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्नः - ९ अधोलिखितेषु मन्त्रेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेया । ०८
- (१) वृक्ष इव पक्वस्तिष्ठसि सर्वान् कामान् भुवस्पते।
यस्त्वैवं वेद तस्मै मे भोगान् धुक्ष्वाक्षतान्बृहन् ॥
(२) वास्तोस्पते प्रतिजानीह्यस्मान्स्वावेशोऽनमीवो भवा नः ।
यत्तेमहे प्रतितन्नो जुषस्व शं नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे ॥
(३) यथा समुद्रं स्रवन्तीः समवयन्ति दिशो दिशः।
एवं मा सखायो ब्रह्मचारिणः समवयन्तु दिशोदिशः स्वाहा ॥
- प्रश्नः - १० छान्दोग्यब्राह्मणे प्रतिपादितं दार्शनिकतत्त्वं वर्णयत। ०८

अथवा

छान्दोग्यब्राह्मणे द्वितीयप्रपाठके पञ्चमखण्डे प्रतिपादितं प्रजापतिदेवस्य महत्त्वं दर्शयत ।

- प्रश्नः - ११ टिप्पणीं लिखत । (एकस्य) ०२
- (१) सिनीवाली (२) यज्ञो वै विष्णुः
- प्रश्नः - १२ अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः लघूत्तरं यच्छ । ०२
- (१) के सन्ति त्रयो धर्मस्कन्धाः ?
(२) 'ऋषीणां पुत्रो अधिराज एषः' इत्यत्र कः ज्ञायते ?
(३) गवादीनां पशूनामधिपतिः कः ?
(४) 'ऋतम्' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
